



# **EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ**

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

## **HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU**

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky  
a vnějších vztahů EU)

## **DOKUMENTY SZBP EU**

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)



Karel Hlaváček

Parlament České republiky  
Kancelář Poslanecké sněmovny  
**Parlamentní institut**

**OBSAH:**

<b>OBSAH:</b>	<b>2</b>
<b>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</b>	<b>3</b>
<b>CHORVATSKO</b>	3
<b>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</b>	<b>3</b>
<b>ZAHAJOVACÍ SUMMIT VÝCHODNÍHO PARTNERSTVÍ</b>	3
<b>SUMMIT EU-JAPONSKO</b>	5
<b>PÁKISTÁN</b>	6
<b>SUMMIT EU-ČÍNA</b>	7
<b>SUMMIT EU-RUSKO</b>	8
<b>SRÍ LANKA</b>	10
<b>HODNOCENÍ EBOP V RADĚ</b>	12
<b>SEVERNÍ KOREA</b>	12
<b>DOKUMENTY SZBP EU</b>	<b>13</b>

---

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

# **EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ**

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

## **CHORVATSKO**

### **Pozadí**

Územní spor Chorvatska se Slovinskem<sup>1</sup>, které blokuje chorvatský přístupový proces, se již od ledna 2009 snaží zprostředkovat Komise. Její kompromisní návrhy se snaží nasměrovat obě země k tomu, aby se shodly na pravidlech, pomocí nichž svůj spor vyřeší (tj. probíhá spor o způsob řešení sporu). Komisař pro rozšíření Olli Rehn očekával přijetí svého posledního zprostředkovacího návrhu (ten byl již několikrát změněn) na počátku tohoto měsíce a věc komentoval v tom smyslu, že kreativita Komise je u konce a toto je její poslední návrh.<sup>2</sup>

### **Aktuálně**

Dne 5. května 2009 přijalo návrh Komise Chorvatsko s tím, že se jednalo o návrh „buď-anebo“ a Chorvatsko souhlasí jak s povahou, tak s obsahem návrhu. Postoj Slovinska je ale mnohem rezervovanější. Dne 13. května 2009 prohlásil slovinský premiér Borut Pahor, že pokud „nebudou přijaty (slovinské) pozměňovací návrhy, Slovinsko návrh Komise nepřijme“. Slovinsko podle něj zašle oficiální odpověď Komisi do konce týdne (tj. do 17. května 2009).<sup>3</sup>

## **HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU**

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky  
a vnějších vztahů EU)

### **ZAHAJOVACÍ SUMMIT VÝCHODNÍHO PARTNERSTVÍ**

#### **Popis problematiky**

Dne 7. května 2009 se v Praze konal zahajovací summit projektu Východní partnerství (VP).<sup>4</sup> České předsednictví zastupoval v tuto dobu ještě odstupující předseda Evropské rady Mirek Topolánek. Mnoho zemí ze „západní části“ EU však na summitu nebylo zastoupeno na nejvyšší úrovni, což je často interpretováno jako

---

<sup>1</sup> Slovinsko se obává toho, aby mu vedení hranice, které je nejasné již od rozpadu bývalé Jugoslávie, neznemožnilo přístup na volné moře.

<sup>2</sup> Komise navrhuje vytvoření ad hoc soudního tribunálu pro řešení této otázky, viz Přehled SZBP duben 2009.

<sup>3</sup> Viz Eubusiness.com, 13. 5. 2009, Europolitics 3753, 14. 5. 2009.

<sup>4</sup> VP je regionální iniciativa v rámci Evropské politiky sousedství zaměřená na podporu evropských hodnot a posílení vztahů se zeměmi východního sousedství EU – Arménií, Ázerbajdžánem, Běloruskem, Gruzii, Moldavskem a Ukrajinou.

odkaz na to, že VP je především zájmem postkomunistických členských zemí EU, popřípadě jako despekt vůči oslabenému českému předsednictví. Svoji účast odřekli nejvyšší představitelé Francie, Velké Británie, Itálie, Španělska, Portugalska, Lucemburska, Rakouska, Kypru a Malty. Ze strany partnerských států EU nepřijel běloruský prezident Alexandr Lukašenko, jehož potenciální účast se stala předmětem kontroverzí, a také prezident Moldavska Vladimir Voronin, jenž je terčem kritiky za porušování lidských práv ze strany vlády po volbách ze dne 5. dubna 2009.

### **Výstupy a kontext summitu**

Účastníci summitu podepsali společné prohlášení<sup>5</sup>, které shrnuje základní ideje ležící za VP i jeho strukturu. Tyto charakteristiky VP zůstávají v zásadě totožné s původním návrhem Komise z prosince 2008.<sup>6</sup>

Novou dimenzí VP se stane parlamentní shromáždění VP (EURO-NEST PA, EU-Neighbourhood East Parliamentary Assembly). **EURONEST** bude složeno z poslanců zemí východního sousedství a europoslanců, kteří jsou členy delegací pro vztahy s těmito zeměmi, a mohlo by fungovat jako kontrolní orgán, zajišťující demokratický dohled. Text společného prohlášení vyzývá k „předkládání idejí“ ohledně fungování tohoto orgánu. Rovněž by mělo být založeno fórum občanské společnosti VP (Civil Society Forum of the Eastern Partnership), jehož možnou podobu by měla navrhnout Komise.

Představitelé EU také na summitu věnovali hodně prostoru ujišťování **Ruska** o tom, že iniciativa není namířena proti němu. Rusko se opakovaně k VP vyjádřilo s pochybností, jestli se nejedná o snahu EU o vytvoření nové sféry vlivu.<sup>7</sup>

### **Další předpokládaný vývoj**

EURONEST by mohlo začít fungovat již v září tohoto roku.<sup>8</sup> Předsednictví společně s Komisí a partnerskými zeměmi nyní musí začít pracovat na náplni multilaterální dimenze VP, tj. definování konkrétních priorit pro činnost tematických platforem<sup>9</sup> či náplň ministerských jednání pro období 2009-2010. První setkání v rámci tematických platforem se uskuteční v červnu 2009. Příští summit (summity by se měly konat jednou za dva roky) by se mohl konat na jaře roku 2011 v Maďarsku.

<sup>5</sup> Společné prohlášení k dispozici [ZDE](#).

<sup>6</sup> Bližší informace o VP na základě návrhu Komise viz Vybrané téma 17/2008 Východní partnerství.

<sup>7</sup> Viz Euobserver.com, 7. 5. 2009

<sup>8</sup> Viz Europolitics 3744, 30. 4. 2009

<sup>9</sup> Tematické platformy jsou základní součástí multilaterálního rozměru VP. Jsou čtyři: demokracie a dobré vládnutí, ekonomická integrace, energetická bezpečnost a mezilidské kontakty. V jejich rámci budou stanoveny konkrétní cíle a pracovní programy, jejichž naplňování bude pravidelně hodnoceno.

## SUMMIT EU-JAPONSKO

### Popis problematiky

Dne 4. května 2009 se v Praze uskutečnil v pořadí již osmnáctý summit EU-Japonsko.<sup>10</sup> Delegaci EU vedl český prezident Václav Klaus, Japonsko zastupoval premiér Taro Aso. Přes optimisticky formulovaný text společného prohlášení<sup>11</sup>, které výstupy summitu shrnuje, je možné summit hodnotit jako méně úspěšný, neboť na něm nebylo dosaženo žádné průlomové shody. EU a Japonsko jsou často považovány za přirozené spojence, úroveň jejich spolupráce však dlouhodobě vykazuje pouze pomalý pokrok.<sup>12</sup>

### Výstupy summitu

Hlavními tématy jednání summitu byla vzájemná ekonomická spolupráce a klimatická změna.

- V oblasti **klimatické změny** státníci proklamovali svoji připravenost k podpoře snižování emisí. Stejně jako na loňském summitu ale nedošlo ke zmínění žádných konkrétních procentuálních hodnot, o které by emise měly být sníženy. Japonsko sice již dříve prezentovalo návrh ke snížení emisí o 50 % do roku 2050, nicméně EU si vytkla cíl 20% snížení do roku 2020 a tlačila Japonsko k přijetí obdobného střednědobého závazku. Japonsko nicméně (podobně jako USA) chce, aby nejprve se svými závazky přišly i velké rozvojové země jako Čína či Indie.
- **Ekonomické vztahy** EU a Japonska jsou dlouhodobě v útlumu.<sup>13</sup> Zatímco Japonsko podporuje vznik nové dohody o ekonomické spolupráci, která by se zaměřila především na snížení celních bariér, EU tlačí na snižování ostatních překážek obchodu, jež podle bývalého eurokomisaře pro obchod Petera Mandelsona dělaly z Japonska pro evropské zboží „pevnost“. Text společného prohlášení předpokládá další rozhovory na toto téma, které budou zhodnoceny na příštím summitu. Japonsko se v současné době také obává dohody o volném obchodu, která je sjednávána mezi EU a Jižní Koreou a která zvýhodní korejské zboží vůči japonskému na trzích EU.
- V oblasti zahraniční politiky našlo Japonsko s EU poměrně úspěšně společný názor na otázky **podpory míru a bezpečnosti**. Kritické komentáře nicméně namítají, že shodnou rétoriku se nedaří převést do společných činů.
- Summit přinesl kladné hodnocení pokroku v některých **sektorových oblastech spolupráce**, jako je podpora výzkumu a inovace, celní spolupráce, letectví či ochrana práv duševního vlastnictví

<sup>10</sup> Informace o minulém summitu EU-Japonsko viz Přehled SZBP duben 2008.

<sup>11</sup> Společné prohlášení k dispozici [ZDE](#).

<sup>12</sup> Kritické hodnocení summitu viz Europolitics 3745, 4. 5. 2009, BusinessTimes.com, 8. 9. 2009, k nahlédnutí [ZDE](#).

<sup>13</sup> Podle výpočtů Eurostatu poklesly mezi lety 2000 a 2008 exporty EU do Japonska z 45 miliard eur na 42 miliard, importy z Japonska pak z 92 miliard eur na 75 miliard eur. Bližší informace [ZDE](#).

### Další předpokládaný vývoj

V roce 2011 skončí platnost stávajícího akčního plánu s Japonskem, který je základem současného dialogu EU-Japonsko. Na summitu v roce 2010 se proto očekává zahájení rozhovorů o vytvoření nového akčního plánu.

## PÁKISTÁN

### Popis problematiky

Vnitřní bezpečnostní situace v Pákistánu se od roku 2007 stále zhoršuje. Především v severozápadní pohraniční oblasti se vzrůstají islamistická hnutí<sup>14</sup>, která mají území pod kontrolou a současně vedou ozbrojený konflikt s pákistánskou vládou. Podle zprávy Europolu o vývoji terorismu v roce 2008<sup>15</sup> Pákistán spolu s Afghánistánem „pravděpodobně nahradily Irák a staly se preferovanou destinací pro dobrovolníky, kteří se chtějí účastnit ozbrojeného konfliktu.“

Vláda Pákistánu s extremisty v dubnu 2009 podepsala dohodu, která *de facto* uznává jejich kontrolu nad územím a povoluje zde zavést právo šaría. Tento krok byl sice silně kritizován ze strany mezinárodního společenství, nicméně zatím neměl vliv na zavedení podmíněnosti (s ohledem na přístup vlády k terorismu) při poskytování pomoci. Boje v severozápadní části Pákistánu však i přes podepsání dohody trvají nadále, nejprudší boje jsou vedeny o údolí Svát. Spolu s pokračujícím konfliktem se vyhrcoje také humanitární situace v oblasti.

Pákistán kromě toho trpí následky hospodářské krize. Aby byl schopen dostát svým závazkům, musel čerpat půjčku od Mezinárodního měnového fondu ve výši 7,6 miliard dolarů.

### Jednání v institucích EU

**Evropská komise** oznámila dne 14. května 2009, že hodlá Pákistánu poskytnout okamžitou humanitární pomoc určenou obětem bojů. Výše pomoci by měla být 5,5 milionu eur.<sup>16</sup> V dubnu 2009 Komise také oznámila navýšení pomoci Pákistánu z 50 milionu eur ročně na 485 milionu eur od nynějška do roku 2013 (tj. zhruba 97 milionu eur ročně). Tato pomoc bude určena především na rozvoj venkova a vzdělání v Pákistánu.<sup>17</sup>

Dne 14. května se k situaci v Pákistánu vyjádřilo ve svém prohlášení<sup>18</sup> **české předsednictví**. Předsednictví v ní „vyjadřuje podporu vládě Pákistánu a vítá nedávné

<sup>14</sup> Jedná se o Al Káidu, Talibán, ale i další hnutí, např. Laškar-e-Taiba (Lashkar-e-Taiba) či Islámská unie džihádu (Islamic Jihad Union). Podle zprávy Europolu je pravděpodobné, že minimálně část vedení Al Káidy se nachází právě v severozápadní oblasti Pákistánu.

<sup>15</sup> Zpráva Europolu o vývoji terorismu k dispozici [ZDE](#).

<sup>16</sup> Tisková zpráva Komise k nahlédnutí [ZDE](#).

<sup>17</sup> Proslov Benity Ferrero Waldner ze 17. dubna 2009, v němž navýšení pomoci oznamuje, k dispozici [ZDE](#).

<sup>18</sup> Prohlášení předsednictví k situaci v Pákistánu k dispozici [ZDE](#).

posílení jejích aktivit v údolí Svát za účelem potlačení rebelie a odvrácení vzestupu terorismu“.

### **Další předpokládaný vývoj**

Dne 17. června 2009 by se v Bruselu měl konat historicky první summit EU-Pákistán. Podle dokumentu Generálního sekretariátu Rady o přípravě summitu<sup>19</sup>, který zároveň poskytuje uvedení do vztahů mezi EU a Pákistánem a současné politické situace v Pákistánu, se EU bude na summitu soustředit např. na následující oblasti:

- posílení obchodních vztahů (v úvahu připadá i budoucí vyjednání smlouvy o volném obchodu);
- posílení spolupráce v oblasti boje proti terorismu (na přelomu března a dubna 2009 byla do Pákistánu vyslána mise, jejímž cílem bylo ohodnotit možnosti EU pro podporu vynutitelnosti zákona, trestního soudnictví a deradikalizace; budoucí spolupráce se bude zakládat na zjištěních této mise);
- implementace doporučení volební pozorovatelské mise EU z února 2008 (podpora demokracie a lidských práv).

## **SUMMIT EU-ČÍNA**

### **Popis problematiky**

Dne 20. května 2009 se v Praze konal 11. summit EU-Čína. EU na summitu zastupoval český prezident Václav Klaus, předseda Komise José Barosso a Vysoký představitel pro SZBP Javier Solana. Summit se měl konat již 1. prosince 2008, byl však čínskou stranou odložen na neurčito s ohledem na jednání evropských představitelů (zejména tehdejšího předsedy Evropské rady Nicolase Sarkozyho) s představitelem Tibetu Dalajlámou.<sup>20</sup>

Vztahy mezi EU a Čínou jsou založeny na smlouvě o obchodu a spolupráci z roku 1985, od roku 2007 probíhají vyjednávání o nové dohodě o partnerství a spolupráci. Jednání se však protahují a dosud není jasné, kdy dospějí ke konci.<sup>21</sup>

Nejdynamičtějším prvkem vzájemných vztahů je obchodní výměna. Mezi lety 2000 a 2008 se vzájemný obchod zbožím více než ztrojnásobil a Čína je po USA druhým největším obchodním partnerem EU. Obchodní deficit EU s Čínou stále roste a v roce 2008 dosáhl 170 miliard eur.<sup>22</sup>

<sup>19</sup> Příprava summitu EU-Pákistán, dokument Generálního sekretariátu Rady LIMITE, ke stažení [ZDE](#).

<sup>20</sup> Bližší informace viz Přehled SZBP listopad 2008.

<sup>21</sup> Viz Europolitics 3756, 19. 5. 2009

<sup>22</sup> Informace o obchodu s Čínou k dispozici [ZDE](#).



### Výstupy summitu<sup>23</sup>

- V oblasti **klimatické změny** nedošlo k žádné konkrétní dohodě. Rychle se rozvíjející ekonomiky (emerging economies) včetně Číny jsou ohledně svých konkrétních závazků spíše skeptické a zdůrazňují zodpovědnost rozvinutých ekonomik v této oblasti.<sup>24</sup>
- V jednáních o **ekonomické spolupráci** bylo dosaženo shody na nevhodnosti protekcionistických opatření. Čína se obává možných protekcionistických kroků ze strany EU a prosazuje další liberalizaci, konkrétně např. zrušení omezujících opatření vývozu vysoce technicky vyspělých výrobků do Číny, zrušení embarga na vývoz zbraní do Číny či udělení statusu tržní ekonomiky ze strany EU<sup>25</sup>. Čína hodlá pracovat na opatřeních vedoucích ke zvýšení exportu EU do Číny. Obě strany se také shodly, že vzájemná jednání o obchodu přinášejí relativně malé výsledky a je třeba je zefektivnit.
- I na pražském summitu bylo zmíněno téma **Tibetu** – Čínský premiér Wen Ťia-pao EU varoval před zasahováním do vnitřních záležitostí Pekingu. Jeho prohlášení zřejmě souvisí s plánovanou návštěvou Dalajlámy v několika zemích EU (Francie, Nizozemí, Dánsko), ke které má dojít na přelomu května a června 2009.<sup>26</sup>
- EU a Čína na summitu podepsaly Společné prohlášení o evropsko-čínském středisku pro čistou energii, Program partnerství EU a Číny ve vědě a technologiích a Dohodu EU a Číny o spolupráci malých a středních podniků.

### Další předpokládaný vývoj

Příští summit EU-Čína by se měl konat ve druhé polovině tohoto roku v Pekingu.

## SUMMIT EU-RUSKO

### Popis problematiky

Dne 21. a 22. května 2009 se v ruském Chabarovsku konal 23. summit EU-Rusko. Delegaci EU vedl český prezident Václav Klaus. Summit nepřinesl ve vzájemných vztazích, poznamenaných množstvím sporných otázek, žádný průlom. Výsledky summitů s Ruskem obecně nejsou považovány za dostatečné, uvažuje se proto o konání summitů pouze jednoho summitu za rok (v současnosti se konají dvakrát ročně, za každého předsednictví jeden summit).<sup>27</sup>

Vztahy EU s Ruskem utrpěly v poslední době několik otřesů. První z nich byl spojen s loňským **rusko-gruzínským konfliktem**, kde se EU postavila na stranu Gruzie a pozastavila vyjednávání o nové smlouvě o partnerství, která by měla nahradit stávající

<sup>23</sup> Společné tiskové komuniké ze summitu k dispozici [ZDE](#).

<sup>24</sup> Viz Europolitics 3756, 19. 5. 2009

<sup>25</sup> Udělení statusu tržní ekonomiky Číně by znamenalo omezení možností EU v uvalování restriktivních opatření na čínské vývozy do EU. EU je proto v tomto ohledu opatrná.

<sup>26</sup> Viz Euobserver.com, 21. 5. 2009.

<sup>27</sup> Viz Euobserver.com 21. 5. 2009, Euroskop.cz, 22. 5. 2009



smlouvu z roku 1997. Tato jednání byla obnovena v prosinci 2008, jejich postup je ale pomalý a dosažení konkrétních výsledků je proto dlouhodobou záležitostí.<sup>28</sup>

Na počátku roku 2009 pak vypukla **krize dodávek plynu** z Ruska přes Ukrajinu do EU a představitelé EU hovořili o ztrátě důvěryhodnosti obou zemí a hrozili soudními žalobami.<sup>29</sup>

Dalším rizikovým faktorem vtažů je možná výstavba **protiraketové obrany** USA v Evropě. Podle nové strategie národní bezpečnosti Ruska do roku 2020 představuje projekt takového typu jedno z největších ohrožení vztahů mezi Ruskem, USA a NATO.<sup>30</sup> Napětí v této oblasti se snížilo s nástupem nové americké vlády, která pokračování programu podmiňuje jednak efektivitou nákladů, jednak trváním iránské hrozby.<sup>31</sup>

V nedávné době se vyskytly další dvě menší krize. První je spojena s tlakem EU na Bělorusko, aby neuznalo samostatnost Abcházie a Jižní Osetie v souvislosti se zahájením iniciativy **Východní partnerství**. Druhá se vztahuje k povolební krizi v Moldavsku. Rusko obviňuje z podílu na rozpoutání nepokojů proti proruskému režimu rumunské tajné služby, tedy členský stát EU.

Současným rizikovým bodem vzájemných vztahů jsou parlamentní volby, které se dne 31. května 2009 konaly v Jižní Osetii. EU reagovala prohlášením předsednictví<sup>32</sup>, v nichž volby i jejich výsledky prohlašuje za nelegální. Podle EU takové volby představují krok zpět s ohledem na snahu o mírové uspořádání v Gruzii (k této události nicméně došlo až po konání summitu).

### **Výstupy summitu**

Hlavním tématem summitu se stala otázka **energetické bezpečnosti**. EU se snaží předejít možnému opakování situace ze začátku letošního roku. Ruský prezident Dmitrij Medveděv ale varoval, že Moskva nemůže dát žádné zvláštní garance zamezení krize v dodávkách, pokud Ukrajina nebude za plyn platit. Státy EU pak vyzval, aby ve spolupráci s Ruskem Ukrajině pomohly se splácením jejich dluhů. Rusko také navrhuje vytvoření nové multilaterální smlouvy, která by upravovala tranzit energetických surovin. Ta by měla nahradit smlouvu stávající (Energy Charter Treaty), kterou ovšem Rusko neratifikovalo a nechce tak učinit ani nadále. EU se ale naopak chce držet původní smlouvy, její zásady chce vtělit do vyjednávané nové smlouvy o partnerství. Jednání tak v zásadních otázkách neskončila shodou. Komise nicméně navrhla vytvoření **mechanismu včasného varování**, který by se vztahoval na dodávky plynu, ropy a elektřiny. O tomto návrhu se ještě s Ruskem bude jednat.

<sup>28</sup> Viz Přehled SZBP listopad 2008.

<sup>29</sup> Viz Přehled SZBP leden 2009.

<sup>30</sup> Viz Informace o vývoji diskusí o výstavbě evropského pilíře protiraketové obrany (stav k 20. květnu 2009).

<sup>31</sup> Ibid. (stav k 20. dubnu 2009)

<sup>32</sup> Prohlášení předsednictví k dispozici [ZDE](#).

Summit se dotkl také sporných **obchodních otázek**, řešení ovšem nepřinesl. EU podporuje vstup Ruska do WTO, jako podmínku stanovila uvolnění některých ruských ochranných opatření. Rusko ale v souvislosti s nástupem ekonomické krize přijalo další ochranná opatření (cla na import oceli, automobilů, mléka a másla).

Ruský prezident na summitu zopakoval ruskou obavu z iniciativy EU **Východní partnerství**. Evropští představitelé sice zdůraznili, že jednotlivých projektů v rámci Východního partnerství se může účastnit i samo Rusko, podle Medveděva ale existují pokusy tuto strukturu využít jako partnerství proti Rusku.<sup>33</sup>

Summit přinesl kladné zhodnocení některých oblastí spolupráce v rámci čtyř „společných prostorů“ – byl zahájen dialog o **veřejném zdravotnictví** a probíhají práce na nové smlouvě v oblasti **vědy a technologie** (Science and Technology Agreement).<sup>34</sup>

### **Další předpokládaný vývoj**

Dne 4. června 2009 by se měly konat mezi EU, Ruskem a USA rozhovory o vstupu Ruska do WTO. Cílem jednání bude snaha zjistit, zda dosavadní spory mohou být vyřešeny. Příští summit se pravděpodobně bude konat za švédského předsednictví EU.

## **SRÍ LANKA**

### **Popis problematiky**

Na Srí Lance probíhala od roku 1983 občanská válka s etnickými kořeny (Sinhálci versus Tamilové), ve které bojovala vláda Srí Lanky proti separatistickému hnutí Tygři osvobození tamilského Ílamu (LTTE). Dne 18. května 2009 vláda Srí Lanky oficiálně oznámila své vítězství.<sup>35</sup>

Zintenzivnění bojů v poslední fázi války vedlo ke zvýšení ztrát na životech a zhoršení humanitární situace. Jen v roce 2009 muselo podle údajů OSN opustit svoje domovy přes 300 000 lidí. Obě bojující strany také byly ze strany organizací podporujících lidská práva (Amnesty International, Human Rights Watch) nařčeny z hrubého porušování lidských práv.

### **Jednání v institucích EU**

Dne 18. května 2009 se ke konfliktu na Srí Lance ve svých závěrech<sup>36</sup> vyjádřila **Rada EU**:

<sup>33</sup> Viz Euobserver.com, 23. 5. 2009, Europolitics 3759, 26. 5. 2009

<sup>34</sup> Více informací [ZDE](#).

<sup>35</sup> Více informací o konfliktu na stránkách Council on Foreign Relations, k nahlédnutí [ZDE](#).

<sup>36</sup> Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

- EU je šokována počtem obětí na životech a vyzývá k rychlému řešení humanitární situace; pro vyřešení situace zdůrazňuje roli OSN;
- EU odsuzuje hnutí LTTE jako teroristickou organizaci, zejména kvůli používání civilistů jako štítů a násilnému náboru civilistů;
- EU vyzývá prezidenta Srí Lanky k zahájení politického procesu, který by mohl vést k řešení založenému na konsensu, rovnosti a právním státu.
- EU vyzývá k nezávislému vyšetření porušování lidských práv během konfliktu.

Některé členské státy EU se následně spolu s Kanadou, Chile a Mexikem pokusily v Radě OSN pro lidská práva prosadit vyšetřování, které by objasnilo násilí na civilistech, kterého se měly dopouštět obě strany konfliktu. Tento návrh nicméně neuspěl, přijat byl návrh Srí Lanky, která konflikt bere jako vnitřní záležitost a pouze vyzývá k pomoci vysídleným lidem.<sup>37</sup>

Ačkoli EU tlačí na nezávislé vyšetřování porušování lidských práv, podle Euobserveru sama k tomuto porušování nepřímo přispívá, protože některé z jejích členských států na Srí Lanku vyvážejí zbraně (Euobserver uvádí devět států: Bulharsko, Českou republiku, Francii, Itálii, Litvu, Nizozemsko, Polsko, Slovensko a Velkou Británii). Euobserver upozorňuje, že je jedná o porušení Kodexu chování Evropské unie pro vývoz zbraní<sup>38</sup>, který je v současnosti společným postojem Rady, a je proto pro členské státy závazný.<sup>39</sup>

Objevují se zprávy o špatném zacházení s tamilskými utečenci ze strany vlády a hrozbě dalšího zhoršení humanitární situace. Humanitární organizace si stěžují, že k některým utečeneckým táborem nemají řádný přístup. Vláda Srí Lanky tvrdí, že v minulosti tyto organizace podporovaly Tamilské tygry. Utečenecké tábory chce také využít k efektivnímu vyhledání tamilských bojovníků, kteří se ukrývají mezi civilisty.<sup>40</sup> Silná slova volí britský deník The Guardian, který mluví o hrozící genocidě Tamilů, kdy jídlo a léky budou použity jako zbraně.<sup>41</sup> The International Herald Tribune píše, že přístup pomoci se zlepšuje, i když pomalu.<sup>42</sup>

### **Další předpokládaný vývoj**

Ačkoli byli Tamilští tygři poraženi, očekává se možnost roztržitého guerillového boje zbytků této organizace. Pro dosažení dlouhodobého míru je zdůrazňována nutnost efektivně vyřešit základní příčiny: neshody mezi etniky na ostrově.

<sup>37</sup> Tisková zpráva informující o rezoluci k dispozici [ZDE](#). Viz také Euroskop 28. 5. 2009

<sup>38</sup> Kodex ke stažení [ZDE](#).

<sup>39</sup> Více informací viz Euobserver.com, 19. 5. 2009, k nahlédnutí [ZDE](#).

<sup>40</sup> Viz BBC.co.uk, 1. 6. 2009.

<sup>41</sup> Viz Guardian.co.uk, 3. 5. 2009 k dispozici [ZDE](#).

<sup>42</sup> Viz NYTimes.com, 29. 5. 2009, k dispozici [ZDE](#).

## HODNOCENÍ EBOP V RADĚ

### Popis problematiky

Ve dnech 18. a 19. května 2009 se konalo zasedání Rady, na kterém byla provedena revize politik EBOP. Ministři obrany projednali mise EBOP, kapacity, včetně bojových skupin, a otázky týkající se Evropské obranné agentury.

### Mise EBOP

Rada ve svých závěrech<sup>43</sup> hodnotí činnost operací EBOP kladně; vesměs vítá jejich pozitivní roli v daném regionu

- Probíhají přípravné práce související s možnou transformací vojenské **mise Althea v Bosně a Hercegovině** na zaškolovací a poradní. Celková situace v Bosně a Hercegovině zůstává stabilní.
- Mise **EUJUST LEX v Iráku** bude prodloužena o jeden rok (tedy do 30. června 2010) a v současnosti připravuje první pilotní činnosti na území Iráku s cílem poskytnout poradenství a odbornou přípravu tamním soudním úředníkům.
- Mise **EUPOL RD Congo** bude pravděpodobně prodloužena do 30. června 2010 a v jejím rámci bude zřízena dodatečná projektová skupina, která bude mít na starosti malé projekty a meziprojektovou a mezistátní koordinaci.
- Mise **EU SSR Guinea-Bissau** bude prodloužena o šest měsíců, tj. do konce listopadu 2009.

### Evropská obranná agentura, odborná příprava

Rada také uvítala pokrok při provádění strategického rámce Evropské obranné agentury, zejména zavedení a provádění konkrétních projektů spolupráce, např.:

- zlepšení dostupnosti vrtulníků;
- pokrok při vytváření evropské vzdušné přepravní flotily;
- zavedení projektu MUSIS (mezinárodní vesmírný snímkový systém pro dálkový průzkum Země)
- pokračující práce na založení Evropské bezpečnostní a obranné školy.

## SEVERNÍ KOREA

### Popis problematiky

EU se ve vztazích s KLDK zaměřovala na podporu šestistranných rozhovorů, které měly přispět k zmírnění obav mezinárodního společenství spojených se severokorejským nukleárním programem. EU se rovněž angažovala v poskytování pomoci KLDK (potravinová pomoc, léky apod.). Od roku 1995 tak již KLDK poskytla přes 366 milionů eur.<sup>44</sup> Celková role EU ve vztazích se Severní Koreou je ale malá.

<sup>43</sup> Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

<sup>44</sup> Více informací na stránkách Komise, k nahlédnutí [ZDE](#).

**Aktuálně**

Dne 14. dubna 2009 Severní Korea oznámila, že se stahuje z šestistranných rozhovorů, vypovídá mezinárodní kontrolory a znovu uvádí do provozu odstavený jaderný reaktor. Dne 25. května 2009 pak Severní Korea provedla zkoušku jaderného výbušného zařízení a o dva dny později vypověděla příměří s Jižní Koreou, kterým byla ukončena Korejská válka<sup>45</sup>.

**Jednání v institucích EU a RB OSN**

EU reagovala dvěma předsednickými prohlášeními<sup>46</sup>, v nichž upozorňuje, že se jedná o porušení rezoluce RB OSN č. 1718 a mezikorejské dohody z prosince 1991. EU Severní Koreu vyzývá k návratu za jednací stůl. Situace se ale řeší především mezi USA a jeho východoasijskými spojenci a na půdě OSN. Prezident USA Barack Obama přislíbil svým spojencům pro případ potřeby vojenskou pomoc a RB OSN v současnosti pracuje na rezoluci, která se problémem bude zabývat.

**DOKUMENTY SZBP EU**

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

**Strategie EU pro boj proti terorismu – diskusní dokument - [9717/09](#)**

Datum: 28. 5. 2009

Typ dokumentu: Zpráva protiteroristického koordinátora LIMITE

Obsah dokumentu: Zpráva hodnotí pokrok, jehož bylo v posledních měsících dosaženo, jakož i priority pro další činnost.

**Zpráva o implemetaci programu EU Prevence násilného konfliktu 2009 - [10360/09](#)**

Datum: 27. 5. 2009

Typ dokumentu: Zpráva Výboru pro civilní aspekty krizového managementu LIMITE

Obsah dokumentu: Zpráva prezentuje aktivity EU v oblasti krizového managementu od července 2008

**Zpráva o provádění strategie a akčního plánu pro boj proti terorismu - [9715/09](#)**

Datum: 27. 5. 2009

Typ dokumentu: Zpráva protiteroristického koordinátora LIMITE

Obsah dokumentu: Zpráva je reakcí na požadavek Evropské rady, aby každých šest měsíců byla vypracována zpráva o provádění akčního plánu pro boj proti terorismu přijatého v červnu roku 2004. Tato zpráva shrnuje pokrok, jehož bylo dosaženo od prosince roku 2008, jakož i současný stav, pokud jde o ratifikaci úmluv a provádění legislativních aktů, jež jsou považovány za prioritní

**Společná akce Rady, o Integrované misi Evropské unie na podporu právního státu v Iráku, EUJUST LEX - [9579/09](#)**

Datum: 19. 5. 2009

<sup>45</sup> Mezi Severní a Jižní Koreou nebyla od té doby uzavřena mírová smlouva.

<sup>46</sup> Prohlášení předsednictví k dispozici [ZDE](#).

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Návrh společné akce rady navrhuje prodloužení působení mise o jeden rok, tj. do 30. června 2010.

**Předsednický „nepapír“: Uzavření Guantánama – cestovní mapa - [10030/09](#)**

Datum: 15. 5. 2009

Typ dokumentu: Předsednický návrh budoucího postupu LIMITE

Obsah dokumentu: Předsednictví na základě debat v Radě a Coreperu navrhuje možný budoucí postup EU v otázce uzavření Guantánama.

**Návrh závěrů Rady o EBOP - [9577/09](#)**

Datum: 14. 5. 2009

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje návrh komplexního zhodnocení politik v EU v rámci EBOP.

**Příprava summitu EU-Čína - [9676/09](#)**

Datum: 14. 5. 2009

Typ dokumentu: Návrh společného prohlášení EU a Číny LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument informuje o stavu příprav summitu, který se má konat dne 20. května 2009, a obsahuje rovněž návrhy společného prohlášení summitu.

**Příprava summitu EU-Rusko - [9720/09](#)**

Datum: 12. 5. 2009

Typ dokumentu: Zpráva generálního sekretariátu Coreperu LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument informuje o stavu příprav summitu, který se má konat ve dnech 21.-22. května 2009, neobsahuje však návrhy společného prohlášení. Nepředpokládá se, že by společné prohlášení bylo výstupem summitu.

**Zpráva předsednictví o pokroku v rozvoji vojenských kapacit - [9756/09](#)**

Datum: 12. 5. 2009

Typ dokumentu: Zpráva předsednictví LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument předkládá přehled dosaženého pokroku s cílem přispět ke květnové ministerské diskusi.

**První zasedání Rady pro stabilizaci a přidružení mezi EU a Albánií (Brusel 18. května 2009) – postoj Evropské unie - [9316/09](#)**

Datum: 8. 5. 2009

Typ dokumentu: Návrh společného postoje EU LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje rozsáhlý návrh společného postoje EU, který hodnotí mimo jiné hodnotí vztahy EU-Albánie v rámci procesu stabilizace a přidružení.

**Summit EU-Kanada - [9536/09](#)**

Datum: 6. 5. 2009

Typ dokumentu: Prohlášení ze summitu

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje základní dokumenty odsouhlasené na summitu EU-Kanada.

---

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz